

REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE WvGGZ ZEELAND

Postadres
Postbus 253
4460 AR Goes

Bezoekadres
Oostmolenweg 101
Kloetinge

Telefoon 0113 26 72 36

Uitspraak van klachtencommissie

Inzake Klaagschrift van AA
adressering
Datum 13 januari 2023
Ons kenmerk 23.004/RR/CS

Inleiding

De commissie heeft op 13 januari 2023 een zitting gehouden, waarin werden gehoord:

- AA, klager, vergezeld door XX, patiëntenvertrouwenspersoon (verder PvP); en
- BB.

De externe klachtencommissie bestond uit:

- XX vertegenwoordiger cliëntenperspectief;
- XX, psychiater; en
- XX, voorzitter.

Het verloop van de procedure

- Klager heeft op 21 december 2022 bij de klachtencommissie een klaagschrift ingediend;
- De klachtbehandeling is met toestemming van klager uitgesteld tot 13 januari 2023;
- De klacht betreft de beslissing tot het toepassen van verplichte zorg (medicatie) door een zorgverantwoordelijke van Emergis. Hierop is de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg van toepassing;
- Klager kan daar over klagen en is ontvankelijk in haar klacht;
- Klager heeft ook gevraagd de dwangmedicatie te schorsen tot na uitspraak van de klachtencommissie. Naar aanleiding van dat verzoek heeft de behandelaar op 22 december 2022 de dwangmedicatie opgeschort. Dit is dezelfde dag aan klager medegedeeld;
- De klacht is behandeld op 13 januari 2023 waarbij klager, ondersteund door de patiëntenvertrouwenspersoon, en verweerder in persoon aanwezig waren;
- De commissie heeft de beslissing op schrift gesteld op 16 januari 2023.

*De klachtencommissie
is belast met het
beslissen op klachten
als bedoeld
art. 10 WvGGZ*

De feiten

1. Klager is opgenomen in de kliniek XX op basis van een afgegeven zorgmachtiging. XX is een kliniek voor ouderen en valt onder Emergis. In die zorgmachtiging wordt ook aangegeven, dat de behandelaar dwangverpleging mag toepassen in de vorm van verplichte medicatie.
2. Klager is al vele jaren onder behandeling van Emergis en gebruikt antipsychotica. Zij heeft een eigen woning. In haar thuissituatie gebruikt zij niet altijd die medicatie, waarna zij een klinische behandeling krijgt en opnieuw wordt ingesteld op de medicatie, waarna zij weer naar huis mag.
3. In de beschikking van de rechtbank van 7 april 2022 waarin machtiging wordt gegeven tot verlenen van verplichte zorg aan klager is opgenomen (de zorgmachtiging):

“Deze stoornis leidt tot ernstig nadeel, gelegen in levensgevaar, ernstig lichamelijk letsel, ernstig psychische schade, ernstige verwaarlozing, maatschappelijke teloorgang, de situatie dat betrokkene met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept en de situatie dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is. Vanuit haar psychotische belevingen voelt betrokkene zich bedreigd en benadeeld. Ze vertoont dan geagiteerd of agressief gedrag. Betrokkene heeft geen ziektebesef of ziekte-inzicht. Door haar wantrouwen en belevingen bestaat het risico dat zij steeds meer gemeden gaat worden en daardoor in een verder isolement raakt.”

En

“Om het ernstig nadeel af te wenden, de geestelijke gezondheid van betrokkene te stabiliseren, de geestelijke gezondheid van betrokkene te herstellen zodat zij haar autonomie zoveel mogelijk herwint en de door de stoornis bedreigde of aangetaste fysieke gezondheid van betrokkene te stabiliseren of te herstellen, heeft betrokkene zorg nodig.”

En

“ Gebleken is dat er geen mogelijkheden voor passende zorg op vrijwillige basis zijn. In het verleden is geprobeerd om zorg aan te bieden op vrijwillige basis. Gebleken is dat betrokkene niet therapietrouw was en haar medicatie staakte. Tijdens de mondelinge behandeling geeft betrokkene aan dat zij haar medicatie accepteert, maar ze staat ook bekend om het staken van de medicatie bij thuiskomst. Gelet hierop acht de rechtbank de huidige vrijwilligheid onvoldoende bestendig. Om die reden is verplichte zorg nodig.” ... waaronder “ toediening van medicatie”.
4. Verweerder is de behandelaar. Hij heeft op 7 april 2022 een beslissing gegeven op basis van artikel 8:9 van de WvGGZ. Daarin heeft hij onder meer opgenomen, dat de medicatie moet worden toegediend om crisissituatie te vermijden en om toe te werken naar ontslag naar huis. Verder staat er in, dat klager wilsbekwaam is en dat verplichte zorg moet worden toegepast, omdat er acuut levensgevaar voor klager dreigt, met de toelichting dat klager zonder medicatie niet kan functioneren in de maatschappij en dat zij dan niet kan terugkeren naar de maatschappij.

De standpunten

1. Klager heeft in haar klaagschrift aangegeven, dat zij de verplichte medicatie niet langer wil, omdat die haar bedwelmt.

Ter zitting heeft zij daaraan toegevoegd dat de medicatie haar ook vergeetachtig maakt. En verder heeft zij gesteld dat zij de medicatie niet nodig heeft, want zij heeft geen wanen, maar visioenen. Ook wordt de overlast naar de burens toe ontkend. Zij heeft daar geen conflicten mee. De PvP heeft eraan toegevoegd, dat de beslissing tot verplichte zorg te summier is gemotiveerd. En ook is er geen sprake van een acuut levensgevaar.

Klager gebruikt nu al een hele poos geen medicatie en het gaat goed met haar. Er zijn in elk geval geen incidenten. Er kan nu best gekeken worden hoe klager zich zonder de medicatie verder ontwikkelt. Toepassen van dwangmedicatie is daarom niet proportioneel.

2. Verweerder heeft aangevoerd, dat klager inmiddels anderhalf jaar in de kliniek verblijft. De bedoeling is, dat zij gewoon thuis woont, maar thuis weigert zij haar medicatie. Daarom is ingezet op een driemaandelijks depot.

Ter zitting heeft verweerder aangegeven, dat hij klager nu acht jaar kent. Het gaat steeds hetzelfde: zij heeft medicatie nodig. Dat wordt enige tijd gebruikt in de klinische omgeving, maar in de thuissituatie stopt zij met de medicatie. Dan krijgt zij vanwege haar paranoïde schizofrenie weer hallucinaties en veroorzaakt overlast. Daar reageert de buurt dan op. Dat kan nadelig voor klager uitpakken. Omdat het laatste depot nog niet helemaal is uitgewerkt, lijkt het nu nog redelijk goed te gaan.

De ervaring van verweerder is, dat de door klager genoemde bedwelming slechts van korte duur is. Maximaal drie dagen. Het heeft kennelijk te maken met het prikken zelf. Hoe langer het depot werkt, hoe minder prikken nodig zijn.

Overwegingen van de commissie

1. In de zorgmachtiging is precies de situatie beschreven -zie de tekst zoals die hierboven is opgenomen in "de feiten"- die de commissie via de klacht krijgt voorgelegd. De behandelaar kan dan de in de zorgmachtiging toegestane dwangmedicatie toepassen indien de actuele situatie dat rechtvaardigt. En dat is het geval. De medicatie is namelijk nodig om de stoornis van klager te bestrijden, waardoor zij weer in haar eigen woning in de maatschappij kan deelnemen. Zonder die medicatie heeft zij last van wanen en zorgt zij voor overlast en roept daardoor agressie op van haar omgeving, waardoor maatschappelijke teloorgang dreigt en haar veiligheid in gevaar is.

2. Weliswaar gaat het op dit moment ogenschijnlijk nog redelijk goed met klager, maar dat komt omdat het laatste depot nog niet helemaal is uitgewerkt. In de rapportage van de zorgverleners is ook te lezen, dat klager onaangepast gedrag vertoont en dat dat leidt tot gespannen situaties met de medebewoners.

Het voorstel van de PvP om nu enige tijd geen medicatie te geven, omdat het nu redelijk goed gaat, moet daarom worden afgewezen. Verweerder

heeft aangegeven, dat klager met de medicatie goed functioneert en dat bij het staken van de medicatie klager na enige tijd weer terugvalt in onaangepast gedrag vanwege haar stoornis. Nu gebruikt zij geen medicatie en klager zit nu weer in zo'n terugval en gelet op het verleden is er geen reële verwachting dat klager zonder medicatie kan functioneren. En dit is ook hetgeen de rechtbank heeft overwogen. Overigens is het in het algemeen zo, dat het met tussenpozen staken van de noodzakelijke medicatie ongezond is.

3. Verweerder heeft aangegeven dat de bedwelming waarover klager spreekt, van korte duur is. Dat is niet door klager bestreden. Dat maakt dat de toegepaste medicatie niet disproportioneel is. Volgens klager wordt zij ook vergeetachtig van de medicatie. Onduidelijk is hoe ernstig die vergeetachtigheid is en ook of die vergeetachtigheid is te wijten aan de medicatie. Hierdoor kan niet geconcludeerd worden dat de dwangmedicatie disproportioneel is.

4. De beslissing ex artikel 8:9 WvGGZ is juist voor wat betreft de tekst, dat de medicatie nodig is voor ontslag naar huis. Die motivering vindt de commissie niet te summier, mede gelet op de voorgeschiedenis. Er staat echter ook in, dat klager wilsbekwaam wordt geacht, en dat de verplichte medicatie moet worden toegepast omdat er sprake is van acuut levensgevaar. Van dat acute levensgevaar is volgens de commissie evenwel geen sprake. Wel is duidelijk -zoals in de toelichting in de beslissing bij de wilsbekwaamheid is te lezen- dat zij zonder die medicatie niet kan functioneren in de maatschappij en daarin niet kan terugkeren. Artikel 8:9 lid 4 houdt in dat in een beslissing als deze vermeld moet worden of:

a. betrokkene tot een redelijke waardering van zijn belangen in staat is en
b. er een acuut levensgevaar dreigt voor betrokkene dan wel er een aanzienlijk risico is voor een ander op levensgevaar, ernstig letsel, ernstig psychische, materiële, immateriële of financiële schade, ernstige verwaarlozing of maatschappelijke teloorgang, of om ernstig in zijn ontwikkeling te worden geschaad, dan wel de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar is.

Verweerder heeft dus ten onrechte het acute levensgevaar genoemd waardoor de dwangmedicatie, ondanks de opvatting van de wilsbekwame klager, toch nodig werd geacht. Hij had in plaats daarvan moeten kiezen voor de maatschappelijke teloorgang of dat de algemene veiligheid van personen of goederen in gevaar was. Dat was namelijk aan de orde en dat past bij zijn toelichting dat zij zonder de medicatie niet functioneert in de maatschappij en niet kan terugkeren in de maatschappij.

De klacht moet in zoverre gegrond worden verklaard.

Beslissing

Verklaart de klacht gegrond op het onderdeel van het ten onrechte aangehaalde acute levensgevaar, zoals door de commissie in overweging 4 heeft toegelicht.

Aldus besloten en op schrift gesteld op 16 januari 2023

Namens de klachtencommissie,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

de heer R. Rammeloo
voorzitter Regionale Klachtencommissie Wvggz Zeeland